TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Cảm niệm ngày đức Phật nhập Niết bàn

ISSN: 2734-9195 12:01 14/03/2025

Đức Phật không còn ở thế gian, nhưng ánh sáng Chính pháp vẫn luôn rạng ngời.

Hôm nay, ngày 15 tháng 2 Âm lịch, PL.2569 - DL.2025 là ngày thiêng liêng mà người con Phật khắp nơi trên thế giới thành kính tưởng niệm sự kiện đức Thế Tôn nhập Niết bàn.

Ngày đức Phật nhập Niết bàn là dấu mốc lịch sử trong Phật giáo, mà còn là một bài học sâu sắc về vô thường, trí tuệ và con đường giải thoát mà Ngài đã để lại cho nhân loại.

Khi đức Phật nhập Niết bàn, Ngài không mất đi, ngược lại giáo pháp của Ngài vẫn trường tồn như ánh sáng soi đường cho chúng sinh. Ngài đã để lại một di sản vô giá: Chính pháp, con đường đi đến giải thoát khỏi khổ đau. Chính vì vậy, ngày đức Phật nhập diệt không phải là ngày kết thúc một cuộc đời mà là ngày mở ra cho nhân loại kho tàng vô song trong tuệ giác sống.

Ngày nhắc nhở chúng ta hãy thực sự sống với những lời dạy của Ngài, lấy đó làm kim chỉ nam trên hành trình giác ngộ.

Theo Kinh Đại Bát Niết bàn (Mahāparinibbāna Sutta, Trường Bộ Kinh 16), đức Phật nhập diệt vào đêm Rằm tháng 2 âm lịch tại rừng Sa-la, thành Câu-thi-na (Kusinara). Trước khi nhập diệt, Ngài trải qua nhiều chặng đường, tiếp tục thuyết pháp và ân cần dạy bảo các đệ tử lần cuối.

Những nhân chứng quan trọng trong sự kiện này:

Ngài A-nan (Ānanda) – thị giả của đức Phật, người đã không kìm được xúc động khi thấy Thế Tôn sắp rời xa thế gian. Đức Phật đã nhắc nhở A-nan không nên đau buồn mà hãy tinh tấn hành trì Chính pháp.

Ngài Anuruddha – một bậc đại A-la-hán, người đã quán chiếu rằng đức Phật nhập diệt một cách an nhiên, không có bất kỳ đau khổ nào, như ngọn đèn vụt tắt khi hết dầu.

Đại Ca-diếp (Mahākassapa) – vị đại đệ tử lãnh đạo tăng đoàn sau khi đức Phật nhập diệt, người đã triệu tập kỳ kết tập kinh điển lần thứ nhất để bảo tồn lời dạy của Ngài.

Ảnh minh họa

Niết-bàn – Sự chấm dứt hay sự viên mãn?

Theo giáo lý Phật giáo, Niết-bàn không phải là hư vô, mà là trạng thái thoát khỏi mọi trói buộc của luân hồi sinh tử, chấm dứt hoàn toàn tham – sân – si.

Phật giáo phân biệt hai loại Niết-bàn:

Hữu dư y Niết-bàn (Sa-upādisesa Nibbāna): Đức Phật chứng đắc ngay khi còn tại thế, nhưng vẫn duy trì thân xác vật lý để giáo hóa chúng sinh.

Vô dư y Niết-bàn (Anupādisesa Nibbāna): Trạng thái sau khi đức Phật rời bỏ thân xác, không còn bất kỳ dư tàn nào của khổ đau hay nghiệp lực.

Như vậy, đức Phật nhập Niết-bàn không phải là sự kết thúc, mà là sự viên mãn của con đường giác ngộ. Ngài không còn hiện hữu trong hình tướng vật lý, nhưng Chính pháp của Ngài vẫn trường tồn.

Ý nghĩa ngày đức Phật nhập Niết-bàn

Sự kiện đức Phật nhập Niết-bàn là bài học trực tiếp về tính vô thường, một trong ba đặc tính của vạn pháp. Ngay cả bậc giác ngộ cũng không tránh khỏi quy luật

sinh - già - bệnh - tử, huống chi là chúng sinh phàm phu. Điều này nhắc nhở mỗi người cần ý thức rõ hơn về sự mong manh của đời sống, từ đó sống tỉnh thức, trân quý từng khoảnh khắc và tinh tấn tu tập.

Trước khi nhập Niết-bàn, đức Phật để lại lời dạy: "*Này các Tỳ-kheo, các hành là vô thường. Hãy tinh tấn tu tập, chớ có phóng dật!*" (Kinh Đại Bát Niết-bàn (Mahāparinibbāna Sutta), thuộc Trường Bộ Kinh (Dīgha Nikāya), kinh số 16 trong Kinh Tạng Pali.)

Đây là lời di huấn vô giá, khuyến khích mọi người không nên lãng phí đời sống vào những điều phù phiếm mà hãy chăm chỉ thực hành giáo pháp, hướng đến giải thoát.

Một lời dạy khác: *“Này các Tỳ-kheo, hãy tự mình thắp đuốc lên mà đi, hãy lấy Chính pháp làm hòn đảo nương tựa, đừng nương tựa vào bất cứ điều gì khác.” (Kinh Đại Bát Niết-bàn (Mahāparinibbāna Sutta), thuộc Trường Bộ Kinh (Dīgha Nikāya), kinh số 16 trong Kinh Tạng Pali.)*

Đây là kim chỉ nam cho hàng phật tử noi theo, bởi dù đức Phật không còn hiện diện bằng thân tướng, nhưng giáo pháp và giới luật của Ngài vẫn còn mãi.

Là người con Phật, cách tốt nhất để thể hiện lòng tri ân đức Phật là siêng năng tinh tấn tu tập, vun bồi thiện nghiệp, tu thân - tu khẩu - tu ý, làm lành lánh dữ, giữ tâm ý thanh tịnh. Hành trì Tam quy, Ngũ giới, sống theo tinh thần từ bi hỷ xả, phát triển trí tuệ và thực hành thiền định, để từng bước chuyển hóa khổ đau, đạt đến sự an lạc trong hiện tại.

Làm gì để tưởng niệm đức Phật nhập Niết-bàn một cách ý nghĩa?

Ngoài đọc các bộ kinh, tham khảo thêm Kinh Đại Bát Niết-bàn để hiểu rõ hơn về những lời dạy cuối cùng của Ngài.

Giữ gìn, thực hành nghiêm túc 5 giới cấm cơ bản của phật tử tại gia để thanh tịnh thân tâm, gieo duyên với con đường giải thoát.

Thực hành thiền định để thấy rõ bản chất của thân tâm, buông bỏ chấp thủ.

Thực hành từ bi và tha thứ, chuyển hóa tâm sân hận.

Tưởng niệm ngày đức Phật nhập Niết-bàn để nhắc nhở mọi người quay về với con đường Chính pháp. Đó là con đường của trí tuệ, từ bi và giải thoát. Hôm nay, sau khi dâng hương hay tụng kinh, hãy lắng tâm lại và tự hỏi: Mình đã thực

sự thực hành lời dạy của Ngài hay chưa?

Đức Phật không còn ở thế gian, nhưng ánh sáng Chính pháp vẫn luôn rạng ngời. Nếu mỗi người con Phật đều giữ vững niềm tin và thực hành theo con đường Ngài đã chỉ bày, thì dù thời gian có trôi qua hàng ngàn năm, đức Phật vẫn mãi hiện diện trong từng bước đi của chúng ta.

Phật tử: **Liên Tịnh**